

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘU.

COLABORATORI:

I. Aldea, Jer. Ciungan, Const. N. Buzatu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringenar, A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Raica, T. Trifa, V. Zdrenghia

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului d'ac't.c. iar pentru comitetele școlare și partic. 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Plătirea salarelor învățătoarești.

Nu odată am avut prilejul să constat, că mulți dintre învățătorii noștri nu se plâng alăta contra micimii salarelor, cât mai mult pentru că aceste salare nu se plătesc regulat. Trist, dar foarte adevărat! Cu toate, că sunt dispozițiuni în temeiul cărora salarele funcționarilor publici — în consecință și a învățătorilor, sunt a se plăti în *20 a lunii*, în rare cazuri — cel puțin la noi în județ — dacă s'a putut executa cu promptitudine aceste dispozițiuni.

Două sunt cauzele, cari contribuiesc la plătirea neregulată a salarelor învățătoarești, am zis: *statele de plată și gospodăria rea a percepțiilor și administrațiilor noastre financiare.*

Sistemul, de a se achita salarele prin așa zisele state de plată, s'a adevărit a fi foarte nepractic și primitiv.

Pentru documentarea afirmărilor mele e de ajuns se mă referesc la lungul istoric al întocmirii și plătirii acestor state (revizorat, inspectorat, iarăși revizorat,

administrația financiară, percepții, chitanțe învățătorilor).

Și pe lângă toată munca și stăruința, ce se depune la aceste birouri, de regulă, licuidarea salarelor nu se poate face la o dată fixă în lună. Se întârzie, din oarecare cauză, într'un loc, ori altul.

Adeseori însă, și când statele de plată sunt terminate la timp și învățătorii au chitanțele la mână, totuși salarele nu se pot ridica la 20 a lunii din cauza, că percepțiile nu dispun de numerar.

Și de aci apoi începe calvarul bieților noștri învățători, cari bat săplămâni și luni întregi la ușa percepțiilor până își pot ridica salariul. Cazuri de aceste triste am avut, în timpul din urmă, foarte multe în județul nostru.

Câte pagube materiale și morale nu rezultă de aci pentru școala și învățătorii noștri!

E timpul însă, ca relele aceste să se îndrepte. Învățătorii noștri, dela cari pretindem atâtea, trebuie să fie plătiți regulat în fiecare lună. Lucrul acesta nu se va putea face numai atunci, când vor fi scoase din uz statele de plată și se va introduce sistemul de plată a salarelor prin *carte*, satorindu-se zi de plată, *prima zi a lunii*. În legătură cu aceasta va trebui ca administrațiile financiare din țară și percepțiile lor să fie astfel organizate încât să poată achita la aceasta dată fixă toate lefurile funcționarilor.

Ministrul de Finanțe, care va introduce și înlăptui aceste lucruri în Țara Românească, va rămâne nemuritor,

Marian Sasu.

Creiați școalei active condițiile dezvoltării ei integrale.

VI.

Un copil eșit dintr'o școală, unde ca membru al unei Cooperative, a avut ocazia de a cunoaște funcțiunile ei, de a vedea regularitatea și corectitatea, în care ea trebuie să funcțio-

neze, de a se deprinde cu lucrările ei, și a văzut cum mai multe puteri mici unite au dat o forță mare cu care s'a putut realiza foloase simțitoare, un astfel de copil, care a îndrăgît cooperativa și-i cunoaște foloasele ei din școală, va putea fi cu ușorință câștigat și pentru alte cooperative în viață. Dar pentruca ea să poată satisface cât mai bine așteptărilor legate de ea, condițiunile de desfășurare ale ei, trebuie să fie cele mai prielnice.

Nu facem această cooperativă numai așa de mântuială, căci atunci tot folosul ei material, n'ar putea compensa paguba adusă de pierderea de vreme cu ea, ci o vom potrivi cât mai bine scopului educativ ce urmărim prin ea, căci și pe ea ca și lucrul manual nu o vom privi ca pe un scop în sine, ci ca principiu de educație. Pentru aceea nu vom face din Cooperativă o instituție școlară, în care copiii să nu poată privi decât prin ochii învățătorului, ci o tovarășie de copii, în care ei imitând pe cei mari, să se simtă bine, să se folosiască de puterile lor, sporindu-și încrederea în ele și influențându-se reciproc, să-și cultive sentimentul solidarității și dragostea pentru cooperatie. Drept aceea Statutele tip făcute pentru o tovarășie bine consolidată, se pot simplifica, pentru a-și face evoluția treptat, după puterea de prestație a copiilor, care crește din deprindere în deprindere. Nu-i vom da proporții, cari se întrecă puterile copiilor, pentruca să nu producă chausuri, pot aduce desiluzii și disgust. Desfacerea mărfurilor: vânzarea — cumpărarea se va reglementa după împrejurări de așa ca să se poată încadra cât mai armonios în complexul funcționării școlii, fără a conturba bunul mers al ei, pentrucă o operă care vrea să câștige prea mult în amănunte, poate produce disonanță și ca atare riscă să peardă din frumseța întregului.

* *

După experiențele noastre din trecut, în noile vremuri, cu marile lor prefaceri sociale, nu ne mai puteam mulțami numai cu cursul primar de mai înainte. Legea, ca să deie o dezvoltare mai mare școlii primare a sporit numărul anilor ei, la 7, creând astfel școala supraprimară cu clasele V, VI și VII. Existând presupunerea, că această școală ar putea să întimpine rezistență din partea poporului, s'a înființat pelângă eu un Atelier de muncă, pentrucă se credea că săteanul nostru iubește mai mult aceea școală, în care copiii pot să-și câștige și îndemânarea unor lucruri de folos practic imediat. De trei ani avem aceste Ateliere. Acolo unde ele s'au putut instala într'o odă specială a școlii, pot funcționa mai bine, fiind el pūrelea deschis pentru toți cei cu tragere de inimă către el. În celelalte locuri, lucrul în el trebuie să se limiteze numai la orele lui: 3 ore la săptămână. Natural, că aici se lucră mai puțin. Legea, în părțile noastre, în majoritatea cazurilor, s'a putut aplica cu mult mai ușor decum se credea, așa că astăzi avem o școală cu 7 clase, destul de bine consolidată.

Cu gândul de'a cunoaște părerea poporului asupra Atelier-școlar, am tras cu urechea la conversațiile sătenilor, în cea dintâiu expoziție școlară a lucrurilor de Atelier. M'au surprins vorbe ca acestea: „Oare pentruce vor face ei lucrurile acestea? Doar eu dacă vreau, ca copilul meu să învețe a face acestea lucruri, atunci iacă îl dau la meserie“. „Bine măi, d'apoi totuși e bine ca să fie și el cât de cât îndemănat, pentrucă nu și, nu-i vor prinde vr'odată bine. și deprinderile acestea“, a zis altul. „Știu, dar până a'mi face el un astfel de lucru, mai bine mi'ar face altul mai de folos, iar acesta l'aș da să-l facă măestrul și m'ar costa cu mult mai puțin“. Și'apoi și în școală câtă vreme pierd ei cu acestea. Până fac acestea, câte al'ele ar putea ei învăța dela Dl învățător, cari eu nu i le'aș putea spune“.

Am face o mare greșeală, dacă judecata pripită a unora, am lua-o drept opinie țărănească asupra Atelierului, dar ea totuși e semnificativă: Poporul nostru dela fire înclină spre idealism și încât privește pe cel din satul meu, pot spune, că nu pentru acest atelier se supune de bună voie legii, ci pentru dragostea lui cătră școală.

Copiii? La început îmbrătoșară cu mare drag lucrul. Simțiam o mare satisfacție, gândindu-mă la noul mijloc de'a lega copiii și mai strâns de școală. Dar avântul lor n'a ținut mult decât 1 an. Dupăce au învățat mănuierea rândelei, a firezului și au făcut mai multe obiecte, în anul al doilea nu mai simt marea plăcere din anul I. Ar lucra mai cu inimă, dacă ceeace ar face, ar face pe seama lor. Cum însă în cele mai multe școli nu este decât o teșghea, iar pe sprijinul părinților de'a le da material de acasă, spre a putea lucra pe seama lor, iarăși neputând conta, trebuie să ne mulțămim și cu atât.

(Va urma.)

Alexandru Duvlea.

Muzica sau cântul, — influința lor.

În programa analitică pe care o avem în vigoare, la grupa dexterităților muzica sau cântarea ocupă un loc de cinstite ca obiect obligator în școala noastră primară. Și este foarte corect să fie așa, căci să ne dăm numai seama bine despre influința sau efectul ei pe care l-a produs asupra sufletului, atât la cei vechi cât și la popoarele moderne, și mai ales să analizăm influința cântării cu deosebire asupra elevilor noștrii despre cari suntem mai direct rezpozabili.

La popoarele antice la Greți și la Romani cari au știut și reușit să-și formeze o cultură aleasă, muzica era pusă pe planul prim, ear cuvântul muzică î-și are origina dela „muzae“ și ob-

iectul de studiu la Romani se numea „Muzeica“. Muzele Romanilor era ființe supranaturale asemănătoare zeilor cum spune mitologia lor, ear de aici se zicea și astăzi încă se susține cu tărie, că muzica este un dar dela Dzeu, fiindcă nu toți sunt inzeștrați cu aptitudini muzicale.

Muzica își are influința ei binefăcătoare asupra omului din leagăn până la mormânt. Să privim un copil de leagăn, care pentru orice mică indispoziție sufletească sau trupească începe să plângă, și plânge mereu până când mama cu gingășia-i caracteristică îl ia pe brațe, îl alintă cântându-i duios și dulce: „Nani, nani scump odor, Dragul mamei puișor“ și ca prin farmec copilul se liniștește și îi zimbește plin de indestulare și fericire.

Mai apoi copiii de școală, cu câtă nerăbdare așteaptă oara de cântări, când după multele oare de alte obiecte sunt distrați sau plictisiți, prin o cântare executată de toți școlarii cât de mult se reculeg sufletește, prind inimă, și apoi din nou cu mai mult succes se poate preda o altă lecție din altă materie: „Variatio delectat“. Acest citat este bazat și comprimat intocmai și de programa analitică, unde la un loc se prevede o scurtă cântare intercalată între alte diferite materii, ear cine dubitează sau contestă acest fapt, îl rog să încerce și desigur va fi pe deplin satisfăcut.

Cântarea își are și ea, ca și toate obiectele de învățământ anumite reguli de predare, dintre cari amintesc numai câteva din experiența mea, căci să le tractez în întregime nu-mi este acela subiectul, și au fost alții mai competenți decât mine. Țin să amintesc numai, că o cântare este a se preda în forma analitică, adică șir de sir, strofă de strofă, și nu cu toți școlarii odată. Luăm șirul prim din strofa I. Se cântă respicat și rar, iar dacă prelegătorul are și un instrument — de preferit este vioara, fiindcă sunetul ei este cel mai aproape de glasul omului — se poate acompania și ajuta cu el. Se cântă astfel de 3—4 ori, provocăm apoi un școlar mai răsărit și cu auzul mai desvoltat, se cântă și cu el de 2—3 ori. Se mai iau și alți școlari cu auz bun, și iar se mai cântă 1—2 ori șirul prim, se trece apoi la al II-lea III-lea IV-lea Știută fiind bine I-a strofă, celelalte în mod spontan vor curge ușor și tot mai bine. Orice dizonanță trebuiește imediat corectată.

Dar să revin la subiect rugând pe Dnii colegi să nu ia în nume de rău, și mai ales să nu fi prea banali, când voi descrie o mică scenă care a obvenit în școala mea, știut fiind că astfel de cazuri se pot întâmpla aproape zilnic: În cl. II am un școlar care pe acasă fuge de orice om, dar mai ales de nădrăgari frați și surorile tot la fel — se vede a fi un morb din familie. În școală nu-i poți scoate vorba decât cu cleștele, dar e fâlvs și ambițios nevoie mare: îți rade toală ziua dacă'l lauzi că are o haină nouă, și atunci te invredniceș'e bucuro a sta de taifas

cu el. Era la ora de cântări, și se cânta poezia „Sus opincă” în tact săltăreț și cam repede, oda’ă văd numai pe amintitul elev, că-și ridică piciorul, iar cu opincuța și el bate tactul în mersul cântării. Conșcolarii lui încep a râde bucuroși de această schimbare brucă a lui, și la moment l’au poreclit: „Curta Gligor că-luserul”. Din acest caz se poate vedea limpede, că copilul tăcut, timid și morocănos prin influința cântării cum prinde inimă, se încurajează și ar dori să fie egal cu alții dacă nu să și rivalizeze cu ei.

Muzica stimulează, dezvoltă și întărește la om și mai ales la copii sentimentul nobil al camaraderiei. De câtă bucurie și mândrie se umple inima copiilor când pășesc la rând în marș la vre-o serbare în sunetul unei cântări plăcută lor, poți să le citești pe față și din întreagă-le ființa o veselie nevinovată plină de surâsuri ce radiază de fericire și mulțumire. A descrie în toate amănuntele starea lor trupească și mai ales sufletească în astfel de ocazii, este cea mai categorică imposibilitate.

Iubirea, care este a treia dintre grațiile cerești și este sădită de Dzeu în inima fiecărui om, se manifestă cu deosebire tot prin cântare. Documentul cel mai eclatant și splendid în această privință i-l avem în faptul biblic dela nașterea Dlui Cristos, când o cunună de ingeri în cor l’au preamărit pe Dânsul, invedărând prin aceasta sublima și nețârmurita iubire a lui Dzeu Tatăl față de fiul său,

Influința cântării este iarăș foarte mare asupra inimilor a doi juni cari se iubesc adevărat. Cântarea le încălzește inima, și sentimentul pe care nu și-l pot exprima indeajuns prin cuvinte își caută o altă expresie prin cântare, și astfel ei se delectează mai intenziv prin câte-o doină izvorâtă din inimă. Apoi o doină bine simțită și corect executată produce efect mai puternic decât un lung șir de fraze legate fără normă: „Doină, doină cântec dulce, Când te-aud nu m’ăș mai duce — Doină, doină viers cu foc, Când răsuni toți stau pe loc”.

Doina noastră încălzește, inviorează și imblânzește inima oricui, ear de-aici este că și străinii o iubesc cu multă patimă, ba ne chiar invidiază deoarece nu-i pot afla rivala.

Influința muzicei se invedează foarte bine mai ales în armată. Să ne transpunem și să urmărim puțin un regiment după o manevră de-o lună, care urmează să revină la garnizoana sa. Soldații, bieții abia mai pot pași după un-marș de câte 20—25 km. făcut zilnic prin praful și năbuseala verii, cu ranița și armamentul complet în spinare. Sunt istoviți de lungul drum, sete, foame dar mai ales de căldura arzătoare din lunile de vară. Ajung în o comună. Muzica începe să cânte un marș cadentat. Ca electrizați soldații i și strâng rândurile, ridică capetele și pășesc maiestos cu puteri întreite, și trec, trec prin comună în deplină ordine și ținând tot timpul aspra disciplină militară. Fără mu-

zică desigur încă treceau ei, dar treceau în o altă formă mult mai deplorabilă, și lăsau în urme-le compătimire și jale adecă o depresiune morală, pânăcând așa cu muzică au lăsat după ei curaj, îmbărbătare, patriotizm, și înălțare morală. Este știut din Istorie, cum Romanii cei vechi porneau la atac în sunete de fanfare și trompete, mergeau la luptă ca la horă, și astfel au cucerit lumea, însufleții fiind mai ales de cântările lor patriotice pe cari ei puneau cel mai mare pond.

Este invederată influința muzicii și asupra oamenilor în vârstă, ba chiar și bătrânii îngârboviți de mulțimea anilor nu se pot subtrage dela efectele ei. La o nuntă sau la orice petrecere muzica nu prea lipsește. Par'că cuvintele curg mai fără'inconjur, glumele nevinovate i-si găesc mai bine locul, vinul cam acru par'că se-ndulcește ear efectul său este mai latent, mai domol, nu așa repentin și zdrobitor, ca și când nu ar fi într' pahare presărată și câte-o cântare. Nu arare ori se aude la astfel de ocaziuni, vorba fără voie scăpată a cutărui bătrân cumpănit ce izbucnește: „De-aș mai fi odată june, Aș ști peana cum se pune“. Și râzi, și te inveselești singur, sau cu toți cei de față, de izbucnirea spontană a inimei bătrânului.

Dar muzica și cântarea frumoasă câte odată produc chiar minuni. Am celit de mult o știră de ziar, că la Paris mai mulți artiști muzicani au ținut un concert simfonic. La acest concert asista și un mut, care din ceva accident și-a pierdut darul vorbirii, dar auzul îi era nealterat și foarte bine dezvoltat. Orchestra cânta mereu și delecta publicul cu valurile-i de armonii simfonii, așa cum numai artiștii o pot face. În culmea interpretării, și când muzica și-a ajuns apogeul, la un accent subit și binevenit, mutului i-sa deslegat limba și a exclamat: „Doamne ce frumoasă este această cântare“. Mulți vor sta nedumeriți și vor contesta poate acest caz, dar să nu uităm, că muzica este un dar a lui Dzeu, și că El a făcut asemenea și mai mari minuni decât acesta va mai putea face.

Să nu abandonăm, ear ora de muzică și cântări să nu stea numai de formă pe orarul din clasă, dar să o facem cu drag și cu multă râvnă, căci ne facem datoria în primul rând și apoi multe foloase reale vom putea culege pe urma ei. Ora de cântări — pentru cei cu auzul și cu vocea bună — să ne fie ora de predilecție, și vom vedea că multe din asperitățile vieții noastre dăscălești se vor netezi, și vom suporta mai ușor multele neajunsuri și greutăți, dat fiind mai ales faptul, că noi numai pe trandafiri nu ne odihnim.

Cu nădejdea pentru mai bine să ne dăm la muncă, ca să nu ne dea de gol versurile pesimiste a lui Eminescu care a zis:

*„Curg dușmanii în puhoi,
Și s'asează pela noi,
Iar cum vin cu drum de fier
Toate cântecele pier“.*

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențios de către cei vizați.

No. 74—1929

Obiect: *Material didactic.*

Facem cunoscut tuturor, că din materialul ce-l avem vom da numai școalelor, absolut lipsite de material. Nu putem să trimitem lucruri aparte. Școalele lipsite vor primi complecta garnitură. Vom cere din nou dela Casa Școalelor, ca să ne trimită hărți, rechizite și corpuri geometrice, tablouri de științe naturale etc. pentruca să dăm școalelor ce nu au aceste obiecte.

No. 95—1929

Obiect: *Registre școlare.*

În cele următoare Vă arătăm prețul registrelor și imprimatelor, comandate de On. Minister la Tipografia „Cartea Românească” pe seama școlilor primare:

1. Cataloge de clasă	— — — — —	Lei 6
2. Matricole	— — — — —	„ 20
3. Condiții de prezență	— — — — —	„ 30
4. Registrul de intrare și ieșire	— — — — —	„ 30
5. Condiții de expediție	— — — — —	„ 15
6. Registrul inventar	— — — — —	„ 15
7. Registrul de inspecții și proc. verbal	— — — — —	„ 15
8. Carnete de înscriere și amenzi	— — — — —	„ 10
9. Liste de amenzi	— — — — —	„ 1
10. Situații școlare	— — — — —	„ 1
11. Certificate de absolvire pentru școala prim.	— — — — —	„ 30
12. Registrul de prezență pentru grădina de copii	— — — — —	„ 12

Invităm direcțiunile școlare, ca să ne arate până la 10 Februarie a. c. felul și numărul imprimatelor ce le trebuiesc, trimitându-ne în acelaș timp și costul lor; fiindcă dupăcum am comunicat și într'alt rând, Ministerul numai poate da gratuit imprimatele, ci aceste trebuiesc plătite decătore comitetele școalelor. Imprimatele se vor ridica dela Minister, de către delegatul Revizoratului. **Fiecare școala pe lângă costul imprimatelor, ne va mai trimite în plus 30 Lei, cheltueli avute cu ridicarea și transportul acelor imprimate.**